Woensdag 16 Januari 1946 DAGBLAD 63 ste Jaargang No. 4711

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden 3 gld.; Suriname en het buitenland 3,50 gld..

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog
[illegible] 1858. Postbus 80. Willemstad
Redactie-adres Consciëntiesteeg 27,

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 35.

Schermerhorn wil geen vrede gebaseerd op vrees

Iranese quaestie komt voor de Veiligheidsraad.

Truman: Wat wij nodig hebben, houden we.

SCHERMERHORN VOOR DE VERENIGDE LANDEN.

In zijn rede, die hij voor de Assemblée van de Verenigde Landen heeft gehouden, voorspelde Prof. Ir. Willem Schermerhorn, dat vele landen en de kleine mogendheden inbegrepen weer over voldoende geestkracht zullen beschikken. Hij waarschuwde de Assemblée echter, dat er nog maar korte tijd rest om de internationale politiek van de Verenigde Landen op een hechte basis te plaatsen, een hechte basis van morele grondbeginselen.

Schermerhorn was van mening, dat de vrees voor de atomaire energie niet de ware geest zal scheppen, die noodzakelijk is om een gezonde internationale samenleving te scheppen. De wereld wordt veeleer in gevaar gebracht wanneer men de internationale samenwerking baseert op een grondbeginsel van angst. Dit is telkens vast te stellen in de evolutie van de mensheid.

Schermerhorn verklaarde, dat de kleine mogendheden ontevreden zijn wat de overwegende positie van de grote mogendheden in dt Organisatie der Verenigde Landen betreft. De plaats die zij volgens het Handvest innemen, verwekt ontevredenheid, maar het is te vroeg om nu amendementen in te dienen.

De Voorzitter van de Ministerraad verklaarde uitdrukkelijk, dat het Handvest van de Verenigde Landen niet beschouwd wordt als een ijzeren harnas, dat voor goed de internationale gemeenschap in een vaste greep omvangen houdt. Alleen de practijk zal tonen welke practische mogelijkheden er zijn om de grondbeginselen van souvereiniteit en gelijkheid in toepassing te brengen.

Prof. Schermerhorn zeide, dat de verwerpelijke opvatting dat alleen wet is wat de staat ten goede komt, leidde tot de overheersing van enkele mogendheden. Het in evenwicht brengen van de verschillende machten noemde hij een verouderd systeem, hoewel het zeker nodig is dat een of andere macht ter beschikking staat van de internationale gemeenschap. Hij waarschuwde evenwel, dat, hoe groter deze macht is, des te groter zijn de gevaren indien deze macht niet getemperd wordt door een helder inzicht van wat recht en wat verkeerd is en indien deze macht niet wordt geoefend onder openbaar toezicht.

Dit is de diepe overtuiging van mijn land, zeide de voorzitter van de Ministerraad. Nederland heeft vijf jaren lijden en verdrukking doorstaan en het staat nu weer recht om de weg in de goede richting weer in te slaan. Op politiek en sociaal gebied wil Nederland een vooruitstrevende en zeer radicale houding aannemen. Deze geest is duidelijk naar voren gekomen bij de besprekingen in de Staten-Generaal, die leidden tot de ratificatie van het Handvest van San Francisco. In die geest ook zullen onze afgevaardigden nu en later de arbeid van de Verenigde Landen steunen. Wij doen dit niet alleen omdat wij niets van een oorlog verwachten, maar integendeel, omdat wij door deze politiek te volgen alles kunnen winnen. Alleen op deze wijze zullen wij in overeenstemming handelen met de overwegende meerderheid van het Nederlandse volk (Aneta).

EEN AFGEVAARDIGDE VAN IRAN SPREEKT.

In een toespraak tot de Algemene Vergadering zeide Seyd Hassan Tapuizadeh, Ambassadeur van Iran in Londen, dat de Iranese afvaardiging op het laatste ogenblik en met tegenzin er van af zag om de quaestie van Azerbajan op het tapijt te brengen.

Doch hij zeide „Indien dit vraagstuk aan u voorgelegd wordt zal het ongetwijfeld een proefgeval zijn voor de organisatie om haar eerlijkheid te demonstreren en ter bescherming van de vitale rechten van haar leden. Hij zeide, dat het probleem een beginselquaestie is en een fundamenteel punt voor de kleine naties of zij haar vertrouwen zullen stellen in dit lichaam dat het middelpunt is van de hoop van het mensdom voor de toekomst.

De Russische legers bezetten Noord-Iran en Britse strijdkrachten bevinden zich in het Zuidelijk deel van het land. Beide hebben zich thans verplicht door internationale overeenkomsten om zich uit het land terug te trekken vóór 2 Maart. In de Russische zone ontstond een krachtige separatistische beweging in de provincie Azerbajan, als gevolg waarvan beschuldigingen werden gericht aan het adres van Rusland.

Een andere spreker, Dr. Wellington Koo van China, drong erop aan dat de organisatie niet te strak gebonden zal zijn aan onnodige regels, doch soepel gelaten wordt om te groeien naargelang dat nodig is. Koo zeide ook, dat in deze atomaire eeuw het noodzakelijk is dat het toevlucht nemen tot oorlog onmogelijk gemaakt wordt (Londen, (AP) 15.1).

Henry Ford III (links) spreekt tot verslaggevers over de stakingstoestand. Men verwacht spoedig een oplossing in het arbeidsgeschil tussen Ford en de vakbond.

IRAN IN HET BRANDPUNT.

De afgevaardigden in de Algemene Vergadering van de Verenigde Landen beschouwen de ontwikkelingen in Iran als een definitieve aanwijzing, dat de Iranese regering zal trachten de organisatie aan de eerste proef te onderwerpen om het delicate probleem van Azerbajan op te lossen. De verklaring welke Premier Ibrahim Hakimi gisteren voor het Iranese Parlement aflegde, veroorzaakte beroering onder de afgevaardigden, vooral toen de afgevaardigde Seyed Hassan Taquizadeh de aandacht van de vergadering voor Iran vroeg. Sommige kringen geloven dat men er bij de Iranese afvaardiging op aan zal dringen om de quaestie uit te stellen.

Noordamerikaanse autoriteiten zeiden in privé, dat de grote mogendheden willen voorkomen dat een dergelijk probleem aan de organisatie zal worden voorgelegd nu zij nog in de vormingsphase verkeert. De Sovjet-afgevaardigden deelden aan de journalisten mede, dat Irans moeilijkheden niet door de Russen werden veroorzaakt. Vermoedelijk zal dit het standpunt zijn dat de Russen zullen innemen indien de quaestie wordt verwezen naar de Veiligheidsraad welke morgen voor het eerst bijeen zal komen.

De „Daily Express" zeide, dat de leden van het Britse cabinet bijeenkwamen om de gebeurtenissen in Iran te bespreken. Premier Hakimi deed doorschemeren dat de Britten zich ook inlaten met de binnenlandse aangelegenheden van Iran en indien de zaak voor de Verenigde Landen komt zou men Groot Britannië evengoed als Rusland daarvan kunnen beschuldigen.

Het Iranese probleem overschaduwde alle andere onderwerpen terwijl de afgevaardigden opnieuw bijeenkwamen om de debatten over de algemene politiek voort te zetten. Heden zullen Argentinië, Noorwegen en Polen het woord hebben. Men verwacht, dat Bevin morgen een belangrijke redevoering zal houden. Ingelichte kringen zeiden dat het de bedoeling van Groot Britannië is om de Britse mandaatgebieden aan de Verenigde Landen over te dragen, waarbij Groot Britannië vermoedelijk als 'voogd' zal optreden namens de organisatie.

Men zegt dat Palestina niet direct zal worden overgedragen aan de organisatie omdat de Brits-Noordamerikaanse commissie reeds begonnen is met haar werk om dat vraagstuk op te lossen. Het Departement van Koloniën zeide, dat het werk reeds gaande is om te geraken tot overeenkomsten voor de overdracht van andere mandaten zoals Tanganjika, Togoland, Cameroen en Transjordanië (Londen, (AP) 16.1).

VERKLARINGEN VAN TRUMAN.

Op zijn persconferentie verklaarde President Truman, dat de staking bij General Motors thans zou zijn geregeld indien het Congres zijn raad om feiten te vinden met wettelijke bevoegdheid gesteund had. Hij zeide, dat de maatschappij het voorstel van de raad verwierp om een compromis aan te gaan met een loonsverhoging van 19½%.

De President maakte voorts bekend, dat hij zijn boodschap over de Staat van de Unie aan het Congres, welke hij Donderdag zou zenden, zal opnemen in zijn begrotinsboodschap op Maandag.

Toen aan Truman gevraagd werd welke de regeringspolitiek is ten opzichte der veroverde Japanse bezittingen zeide hij, dat de regering wil houden wat zij nodig heeft en de rest plaatsen onder het collectieve voogdijschap van de Organisatie der Verenigde Landen (Washington, (AP) 15.1).

AUSTRALIER WIL ATOMAIRE WAPENEN.

N.J.O. Makin van Australië stelde aan de Verenigde Landen voor om waar nodig gebruik te maken van atomaire wapenen teneinde de vrede te helpen bewaren.

Makin wordt de eerste Voorzitter van de Veiligheidsraad. Namens Australië zal hij zitten in de Veiligheidsraad van elf leden, welke Donderdag voor de eerste maal zal vergaderen. Volgens het voorlopige reglement zal het voorzitterschap in alphabetische volgorde overgedragen worden zodat Australië het eerst aan de beurtis. (Londen. (AP) 15.1).

De Algemene Vergadering der Verenigde Landen luistert naar de toespraak van den Britsen Premier Clement Attlee in Central Hall aan het Parlementsplein te Londen.

VYSJINSKY NAAR LONDEN.

Andrei Vysjinsky, de Sovjet Vice-Commissaris van Buitenlandse Zaken, is per vliegtuig uit Moskou vertrokken. Hij zal Woensdag in Londen aankomen om zich aan het hoofd te stellen van de Russische afvaardiging naar de Algemene Vergadering der Verenigde Landen (Londen. (AP) 15.1).

GUERRILLA-STRIJD OP SICILIË.

Persberichten delen mede, dat verrichtingen om de orde te herstellen in de provincie Palermo de omvang van een guerrila-strijd aannemen. Troepen van het vijfde regiment infanterie gebruiken mitrailleurs en kanonnen in gevechten die de gehele dag duren. Twee soldaten werden gedood en verschillende gewond in de gevechten van Dinsdag toen men de Carabinieri steunde. Een militaire actie op grote schaal tegen de bandieten is ook gaande in de provincies Caltanissiata, Catania en Syracuse (Palermo. (AP) 16.1).

OUD-PREMIER VAN FINLAND OVERLEDEN.

De vroegere Finse Premier Anders Hackzell is Maandag overleden. Hackzell werd Premier in 1944 en hielp de wapenstilstand met de Sovjet-Unie bewerkstelligen. Tijdens de onderhandelingen in Moskou kreeg hij een beroerte waarvan hij nooit herstelde (Helsinki, (AP) 16.1).

ONTPLOFFING IN EEN MIJN.

Een geweldige ontploffing in een mijn te Welles (West Virginia) veroorzaakte dat 192 mijnwerkers werden afgesneden, terwijl 75 anderen gewond naar buiten kwamen. De ontploffing vond omstreeks 9.30 uur plaats in de Havaco-mijn (Welles, West Virginia, (AP) 15.1).

het nieuws van vandaag

Het bewijs, dat Nederland een waarlijk vredelievend land is, dat de idee van geweld gebruiken verwerpt, is wederom geleverd. Voor de Algemene Vergadering der Verenigde Landen heeft Premier Willem Schermerhorn verklaard, dat Nederland tegen het gebruik van atomaire wapenen is om de vrede te handhaven. De vrede, zo zeide hij, moet niet gebaseerd zijn op vrees, doch op morele beginselen.

Of Schermerhorn ook het gebruik van strijdkrachten over het algemeen door de Verenigde Landen veroordeelt, is niet duidelijk, doch geloven wij niet. Het is vooral het gebruik van terreur dat verfoeilijk is. Zo zou het te veroordelen zijn indien een politieman iemand op staande voet dood zou schieten wanneer hij de wet zou overtreden.

De Australische afgevaardigde Makin bleek een andere mening te zijn toegedaan dan Schermerhorn, aangezien hij juist pleitte voor het gebruik van atomaire wapenen door de Wereldorganisatie. Het is te verwachten, dat over deze moeilijke quaestie nog veel gedebatteerd zal worden, vooral in de Veiligheidsraad, welke het orgaan is dat in geval van schending van het Handvest door een of ander land handelend zal moeten optreden. De Iranese afgevaardigde heeft intussen doen weten dat hij de quaestie van Azerbajan meteen zal voorleggen aan de Veiligheidsraad, omdat men de Russische en ook de Britse inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van Iran beu is.

Morgen zal de Britse Minister van Buitenlandse Zaken Ernest Bevin spreken voor de Algemene Vergadering. Vermoedelijk zal hij bekendmaken, dat Groot Britannië zijn mandaatgebieden wil overdragen aan de Verenigde Landen, uitgezonderd Palestina met zijn ingewikkelde problemen. Nu de quaestie van mandaatgebieden en voogdijschappen op het tapijt komt vraagt men zich ook af welke houding de Verenigde Staten zullen aannemen in de Stille Oceaan waar verschillende gebieden, die aan Japan behoorden, bezet zijn door de Noordamerikanen.

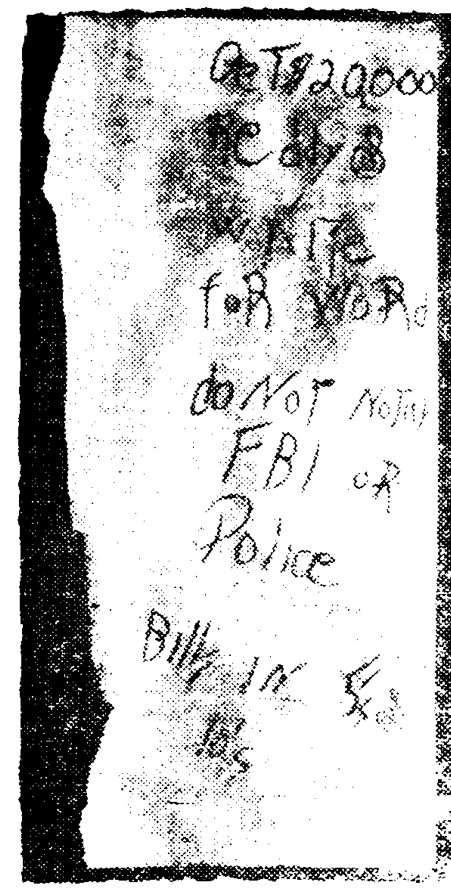
President Truman heeft in Washington meteen bekend gemaakt, dat de politiek van zijn regering is om te behouden wat men nodig heeft en de rest onder toezicht van de Verenigde Landen te stellen. Practisch is dit dus hetzelfde standpunt dat Rusland inneemt. Wat de bewoners van de betrokken gebieden ervan denken wordt niet het eerst in aanmerking genomen. Wat zou er gebeuren indien de Verenigde Staten vroeg of laat de eilanden in de Caraïbische Zee nodig zouden hebben?

EEN SPOOR.

Een automobiel die op 7 Januari in een publieke garage achtergelaten werd door den ontvoerder van Suzanne Degnan heeft een spoor geboden in deze opzienbarende moordzaak. De detectives zeiden vlekken op een matje in de auto gevonden te hebben die veroorzaakt zouden kunnen zijn door bloed; ook vonden zij een deken welke pas schoongemaakt schijnt te zijn en een olieachtig stuk papier evenals dat waarop de ontvoerder schreef om het losgeld te eisen. Deze worden onderzocht door de politie.

Dit is Suzanne Degnan, die ontvoerd werd uit haar woning in Chicago en vervolgens op gruwelijke wijze werd vermoord.

Dit is het briefje waarmede de ontvoerder van Suzanne Degnan in Chicago een losgeld van $ 20.000 dollar eiste. Zoals men ziet is de spelling van het Engels slecht. Aan de andere kant van het olieachtig papier staat dat men het briefje moet verbranden.

Een vrouw liet de auto in de garage voor herstellingen. Zij werd er gebracht door een man in een andere auto. De politie ontdekte aan de hand van de nummerplaat dat de auto behoort aan een vrouw die woont in het voorstadje Glenview. Ook leerde zij de identiteit kennen van den man — geen echtgenoot — en begon een zoekpartij naar het tweetal.

Dit zou het paar kunnen zijn waarnaar de politie de vorige Woensdag in een radio-uitzending refereerde, twee dagen na de moord.

De vrouw was nabij de woning van Degnan gezien omstreeks 2 uur 's ochtends met een bundel in beide armen terwijl zij in een auto stapte waarin een man achter het stuur zat. (Chicgo. (AP) 15.1).

DE AANVAL OP DE „ANTONICO"

door

Noland Norgaard

Noland Norgaard

De beschieting van het onbewapende Braziliaanse koop-vaardij-schip „Antonico" en de mitrailleering van de hulpeloze bemanning in reddingsboten door nazie-duikboten voor de kust van Frans Guyana op 28 September 1942 werd te Neurenberg door het openbaar ministerie genoemd als voorbeeld van de schending der oorlogswetten waarvan Doenitz wordt beschuldigd.

Het verhaal van de meedogeloze aanval werd in een schriftelijke verklaring verhaald door Jose Renato Oliviera Silva, tweede officier van de „Antonico" die op wonderbaarlijke wijze ontsnapte.

Oliviera vertelde hoe hij op nachtdienst was toen brandgranaten van een duikboot het schip troffen dat op weg was naar Paramaribo. Het schip stond spoedig in lichterlaaie en de kapitein Moresia Nevis die gewekt werd gaf opdracht om het schip te verlaten.

Vele leden van bemanning lagen reeds dood op het dek toen de reddingsboten te water werden gelaten en de overlevenden zich verwijderden van het vlammende wrak na een schietpartij die twintig minuten duurde.

De machinegeweren openden het vuur op de reddingsboten op een afstand van 20 meter, aldus de verklaring. De tweede stuurman Arnaldo Andrade werd door de kogels gedood en Oliviera Silva gaf de anderen bevel zich overboord te werpen teneinde te ontsnappen.

Toen de duikboot onderdook klommen de overlevenden wederom in de reddingsboten waarop zij vernamen dat de andere boot ook zwaar beschadigd was door het vijandelijk vuur en de kapitein van de „Antonico" evenals vier anderen werden gedood. (Neurenberg. (AP) 15.1)

DRIE GESTAPO-MANNEN VEROORDEELD.

Een Noordamerikaanse militaire commissie veroordeelde drie Gestapo-officieren om te worden gehangen voor de moord op zeven Geallieerde soldaten. (Napels. (AP) 15.1)

Schets van Staatkundige Hervormingen in Nederlands Indie.

Viertal Volksraadsleden ontwierp op grond van associatie-beginsel nieuwe Staatkundige structuur.

Naar Verenigde Staten van Nederlands - Indië.

DE VERHOUDING TOT HET MOEDERLAND.

In verband met de huidige politieke crisis, die er bestaat tussen Nederland en Nederlands Indië en waarvan het eindresultaat nog niet te zien is, lijkt het ons interessant een schets weer te geven, die vlak voor het uitbreken van de oorlog in Nederlands Indië in de Indische kranten verscheen, van nodig geachte staatkundige hervormingen. Deze schets werd ontworpen naar aanleiding van de aan de commissie Visman opgedragen taak door enige leden van de Volksraad. De Heren waren Roep, Soekawati, Yo Heng Kam en Mapoedji.

1. Het Indische probleem is dat enerzijds van de staatkundige en maatschappelijke gelijk- of gelijkwaardige schakeling van de rassen en anderzijds dat van de inwendige staatsrechtelijke organisatie van Nederlands Indië en de positie van Nederlands Indië binnen het Koninkrijk op voet van gelijkheid met Nederland.

2. De staatkundige constructie van Nederlands Indië voor de afzienbare toekomst zal o.i. gebaseerd moeten zijn op enkele fundamentele beginselen.

3. Zodanige beginselen achten wij:

a. het bestaande artikel 1 van de Grondwet. Nederlands Indië blijft dus een samenstellend deel van het Koninkrijk der Nederlanden.

b. het toekennen aan Nederlands Indië van zelfstandigheid. Nederland en Nederlands Indië leiden elk hun eigen staatkundig leven.

De imperiale belangen, dus de gemeenschappelijke belangen van het gehele Koninkrijk, worden door imperiale organen behartigd.

Geschillen tussen Nederland en Nederlands Indië worden evenzo door imperiale organen beslecht.

c. Opheffing van de verschillen in de publiek- en privaatrechtelijke positie van Nederlands Indische onderdanen, voorzover die niet uit verschil van Godsdienst en Adat voortspruiten.

d. gelijke Overheidszorg voor allen, uitsluitend gebaseerd op behoefte.

Vervanging dus, om een voorbeeld te noemen, van de verschillende soorten scholen van Westers Lager Onderwijs door één Nederlands Indische Lagere school.

e. versteviging der geestelijke banden tussen Nederland en Nederlands Indië en als aangewezen middel hiertoe: het onderwijs van de Nederlandse taal op alle scholen in Nederlands Indië. Het eenvoudigste schooltype, de volksschool, ware in verband hiermede tot een vierklassige school te hervormen.

f. bevordering en versterking der materiële belangengemeenschap tussen Nederland en Nederlands Indië. De mogelijkheid ener tol-unie ware opnieuw onder de ogen te zien.

g. handhaving van het privaat bezit.

h. democratie, alleen beperkt om redenen van openbaar belang

Zo zal b.v. het kiesrecht voor de openbare vertegenwoordigende colleges voor de afzienbare toekomst niet algemeen en direct kunnen zijn.

Met „democratie" wordt niet bedoeld „volkssouvereiniteit".

i. erkenning van het „eigen recht" der overheid.

Geen mechanische, automatische wisselwerking derhalve tussen Overheden en vertegenwoordigende colleges.

4. Geen enkel staatsrechtelijk stelsel zal algemeen als goed worden erkend en aanvaard. Dit is overal ter wereld het geval.

De taak zal zijn naar de grootst mogelijke bevrediging te streven.

5. Over de door de commissie-Visman gestelde onderwerpen en punten bestaat, zoals bekend, een zeer uitgebreide literatuur.

Het is voor ons niet wel mogelijk de gestelde punten anders dan fragmentarisch te beantwoorden en uiteraard naar eigen subjectief inzicht. Elk der gestelde punten op zichzelf biedt stof voor een uitgebreide studie en behandeling.

6. Een der grote wrijfpunten in Nederlands Indië is, dat de beslissing over alle vraagstukken en belangen, van welke aard ook, ook na de Grondwetswijziging van 1922 en de Indische Staatsregeling van 1925, bij instanties ligt, die bijna uitsluitend uit Nederlanders bestaan.

Dit geldt zowel voor aangelegenheden op het terrein van de Staat als op dat van het maatschappelijk leven.

Staatsterrein: minister, gouverneur-generaal, gouverneurs, residenten, departementshoofden, raden van Indië, commandanten van leger en vloot, dienst- en bedrijfsleiders enz., bijgestaan door, althans in de hogere rangen, bijna uitsluitend Nederlanders.

Maatschappelijk terrein: leiders van handel, industrie, scheepvaart, bankwezen enz., bijgestaan door eveneens bijna uitsluitend Nederlanders (agenten, fabrieks-chefs, administrateurs van ondernemingen, procuratiehouders enz.).

Deze toestand schept een sfeer van onbehagen in de Indonesische wereld, welke zich in de feite lijke toestand van subordinatie aan de Nederlanders ziet geplaatst.

7. Dit onbehagen wordt niet opgeheven door de historische verklaring hiervan en evenmin door verstandelijke argumenten.

Alleen daden en feiten zijn in staat het sterke gevoel van onbehagen te verzachten.

8. Behalve op hervorming van het Indische staatsrecht ware het streven tevens te richten op de bezetting van belangrijke overheidsposten door Indonesiërs, zodat de critiek in de vertegenwoordigende colleges zich zowel richt op overheden van Indonesische als van Nederlandse landaard.

9. De thans gevoerde ongebreidelde critiek in de Volksraad zouden o.i. een natuurlijke beperking ondergaan, indien de regeringspersonen — en vooral de departementshoofden (ministers) — op ruime schaal werden gekozen en benoemd ook uit de Indonesiërs en de keuze niet werd beperkt tot de ambtelijke wereld. Hierbij ware te bepalen, dat de Gouverneur-Generaal gehouden is rekening te houden zowel met de staatkundige als met de rassen-samenstelling van de Volksraad.

10. De staatsinrichting van Nederlands Indië is thans semi-parlementair. Wat ontbreekt is de staatkundige en staatsrechtelijke verantwoordelijkheid.

In dit opzicht is het Nederlands Indische staatsrecht nog aanmerkelijk ten achter bij Brits Indië, alwaar althans een beperkte ministeriële verantwoordelijkheid bestaat.

Voor de afzienbare toekomst ware naar een stelsel met beperkte ministeriële verantwoordelijkheid te streven.

11. In het in 1930 uitgebracht rapport van de „commissie-Simon" over de nieuwe regeringsvormen van Brits Indië, het rapport, dat „The government of India Act" voorging en voorbereidde, staat dat de commissie (Simon) bereid is een belangrijke stap in de richting van zelfbestuur te bepleiten en van mening is, dat het verantwoordelijkheidsgevoel slechts kan worden aangekweekt door mensen verantwoordelijk te maken voor de gevolgen van hun eigen daden, doch dat de commissie tevens waarborgen wil geven, dat de ervaring niet te duur gekocht wordt. Er moet, zegt de commissie verder, een macht zijn, die kan ingrijpen voor het te laat is. Er moeten waarborgen zijn voor de levensbelangen van het land zijn.

12. Een naar vorengenoemd beginsel uitgewerkt staatkundig stelsel hinkt op twee gedachten.

Men maakt de mensen niet „verantwoordelijk voor de gevolgen van hun eigen daden", indien men tegelijkertijd instanties schept, die bevoegd zijn in te grijpen wanneer het regeerbeleid, naar het inzicht van die bepaalde instanties, verkeerd gaat.

Het was (en is) in Brits Indië dan ook onvermijdelijk, dat het nieuwe staatsrecht niet bevredigde, dat het politieke conflicten schiep, en dit alles is te „onbehagelijker" wijl de „wakende" instanties Britten zijn (onderkoning en provinciale gouverneurs) en de regerende ministers Brits Indiërs.

Het is bovendien denkbaar, dat de Brits Indische ministers zich in bepaalde gevallen bereid verklaren gevolg te geven aan de uitspraken van de vertegenwoordigende lichamen met de onuitgesproken hoop, dat de Engelse leiding (onderkoning, gouverneur) er wel tijdig haar veto over zal uitspreken.

De leemte in het Brits Indische stelsel is, dat aldaar de staatkundige verantwoordelijkheid van de ministers niet consequent is doorgetrokken en ten slotte de gang van zaken aldaar nog steeds wordt beheerst door het inzicht van de Britse koloniale regering.

13. Het lijkt ons niettemin twijfelachtig toe of het gezag van den vertegenwoordiger der Kroon bij alle eindbeslissingen in Nederlands Indië kan worden uitgeschakeld.

Daarom ware den Gouverneur-Generaal en den staats-gouverneur het vetorecht toe te kennen.

De genoemde leemte ware hierbij te aanvaarden.

14. Het parlementaire stelsel met of zonder ministeriële verantwoordelijkheid is gebaseerd op staatkundige partijvorming.

In de praktijk wordt deze partijvorming gestuwd zowel door geestelijke overtuiging als door materiële waarden (belangen).

In de beoordeling van het regeringsbeleid treden bij de volksvertegenwoordiging de geestelijke overtuiging en de inzichten omtrent materiële belangen naar voren, soms afzonderlijk en zeer dikwijls vermengd.

Het behoort tot de „eigen taak" van de regering het beleid te richten op de grootst mogelijke bevrediging met vermijding van de scherpe kantjes.

Om deze reden moeten de regeringspersonen (ministers in Indië, gouverneurs, residenten, raden van Indië, enz.) gekozen worden uit de beste geestelijke en maatschappelijke figuren van de samenleving; geestelijk niet uitsluitend bedoeld als intellectueel.

15. Bij de verdere ontwikkeling van de „koloniale verhouding" tot „zelfbesturend Rijksdeel" bestaat enerzijds de neiging om minder te willen loslaten dan wellicht mogelijk is en andererzijds de begeerte om verder te gaan dan geestelijk en maatschappelijk zonder ernstige schokken kan worden verwerkt.

Beide strevingen zijn menselijk en dus verklaarbaar.

Het is niettemin goed om steeds weer aan deze factoren indachtig te zijn.

a. Het bewind van de Indische inwendige aangelegenheden.

De betekenis en draagwijdte van de term inwendige aangelegenheden ware indien mogelijk, concreter dan thans aan te geven.

16. Gouverneur - Generaal — Onderkoning — met vetorecht.

Ministers met formele verantwoordelijkheid aan Gouverneur-Generaal, die „naar welgevallen" benoemt en ontslaat, echter rekening houdend met het onder punt 9 gestelde.

17. Bij benoeming en onslag ministers mede rekening houden staatkundige en rassen-samenstelling Volksraad en Senaat. (Het Twee-Kamer-Stelsel achten wij ook voor Nederlands Indië aan te bevelen).

18. Verhouding Gouverneur-Generaal — Minister van Overzeese gebiedsdelen op de voet als in het Britse Rijk tussen Minister en Gouverneur-Generaal van gebieden met zelfregering. Nederlands Indië: Hoge Commissaris in Nederland.

Verhouding Gouverneur-Generaal — Volksraad en Senaat via aan Gouverneur-Generaal formeel verantwoordelijke Indische Ministers, bij wier benoeming rekening wordt gehouden bij samenstelling Volksraad en Senaat.

19. Raad van Indië hervormen in de geest van de Nederlandse Raad van State.

Samenstelling b.v. 10 à 15 leden, te benoemen uit gehele samenleving, dus niet uitsluitend uit de ambtenaren en evenmin overwegend Nederlanders.

Voor figuren uit het staatkundig economisch, financieel, maatschappelijk leven van beproefde ervaring en bekwaamheid behoort in Raad van Indië ruimte te komen.

Het bureau van de Raad van Indië zal tevens grondig dienen te worden gereorganiseerd.

20. Positie van de departementshoofden als hiervoren reeds aangeduid.

Met elke nieuwe Volksraad aftreden van het zittend cabinet en voorts collectief of individueel aftreden, indien Gouverneur-Generaal dit nodig acht.

Bevoegdheid om op elk ogenblik zelf ontslag te verzoeken.

II. Samenstelling en bevoegdheid van de Volksraad.

21. De arbeid van de Volksraad bestrijkt het gehele terrein van de staatsbemoeienis in al haar verscheidenheid over geheel Nederlands Indië en bovendien, tengevolge van de Overheidsinmenging en regelingen, practisch het gehele economisch leven van geheel Nederlands Indië.

Het is voor de Volksraad als geheel en voor de individuele leden afzonderlijk, volkomen onmogelijk de nodige kennis te verwerven en het vereiste inzicht te bezitten om het totaal der aanhangige vraagstukken en de grotere en kleinere détailzaken met hun onbegrensde verscheidenheid ook maar bij benadering met enig gezag te beoordelen. Noch het individuele lid en evenmin de Volksraad als geheel is hiertoe competent.

22. In dit verband moge tevens overwogen worden dat „de zwakheid in de democratie is een zekere geneigdheid om zich een snelle — en vurig verdedigde — opinie te vormen op onvoldoende basis van kennis en inzicht" (Lord Baldwin in The Times van November 1938).

Gedachtenwisseling tussen de Regering en de Volksraad is om deze reden dikwijls onvruchtbaar.

Om over een zaak te kunnen discusiëren moeten beide partijen tenminste enigermate competent zijn.

Het aannemen en verwerpen van vele moties en amendementen — waarvan de betekenis ook reeds door het grote aantal lijdt — heeft niet meer dan betrekkelijke waarde.

23. Verbetering moet o.i. worden gezocht in de federatieve statenbouw van Nederlands Indië en daardoor taakbeperking voor overheden en vertegenwoordigende colleges.

De Volksraad en de Senaat zullen dan worden de vertegenwoordigende lichamen van de federatieve staat. Deze lichamen zullen met de Ministers van de federatie de wetgevende instantie voor de Federatie zijn.

Java (al of niet als éénheid), Sumatra, Borneo, de Grote Oost zullen de verschillende staten vormen.

Bali en Lombok zouden tot Oost-Java gerekend moeten worden.

Elke staat krijgt zijn eigen regering en vertegenwoordigende lichamen. (Gouverneur door de Kroon te benoemen; Ministers, Tweede en Eerste Kamer.)

Elke staat verzorgt zijn eigen huishouding, in de meest uitgebreide zin, ook rechtswezen, onderwijs, belastingen enz.

24. De tegenwoordige toestand, waarbij Sumatranen over allerlei huishoudelijke en maatschappelijke vraagstukken van Java, Celebes enz., oordelen en Javanen weer over zaken van Sumatra en Borneo enz., is onnatuurlijk en onwezenlijk.

Bovendien zullen binnen afzienbare tijd de volken van Sumatra, Borneo, Celebes hun eigen nationale leven willen leiden.

Ook zal de federatieve staatsvorm Javaanse hegemonie voorkomen.

25. Gewezen moge worden op federatieve staten als Noord-Amerika, Australië, Brits Indië, Zwitserland. In de staatsinstellingen dezer landen zijn stellig voor Nederlands Indië bruikbare aanwijzingen aanwezig.

26. Aan de centrale federatieve Regering en de vertegenwoordigende lichamen van de Federatie worden de behartiging van de gemeenschappelijke belangen voorbehouden. (Locale defensie, inen uitvoerrechten, gemeenschappelijke economische regelingen, buitenlandse betrekkingen, interinsulair verkeer, immigratie, investering buitenlandse kapitaal enz.)

III. Aandeel van Kroon en wetgever in Nederland in het bewind van Indische inwendige aangelegenheden.

27. Het aandeel van de Kroon in het bewind van de Indische inwendige aangelegenheden kan worden belichaamd in het vetorecht van den Gouverneur-Generaal (onderkoning) en van de Gouverneurs der staten.

28. Competentie- en andere geschillen tussen de Nederlands Indische staten zouden kunnen worden beslecht door den Gouverneur-Generaal geadviseerd door de Raad van Indië of wel door de Raad van Indië als zelfstandig orgaan.

29. Zoude bij de toekomstige herziening van de staatsvorm en het staatsvorm van Nederlands Indië de unitaire staatsvorm blijven gehandhaafd en, wat de Volks raad betreft, de bevoegdheden en het ledental worden uitgebreid, dan wordt de thans reeds bestaande toestand van onvoldoende competentie van Raad en Leden slechts verergerd.

Niettemin verdient het aanbeveling om zolang de tegenwoordiging van belangrijke gebiedsdelen wordt opgeheven. (Timor, Djambi, Benkoelen, Zuid-Celebes etc.)

B. Het bewind van Rijksaangelegenheden

30. Hieronder zijn alle aangelegenheden te verstaan, welke voor beide gebiedsdelen, dus Nederland en Nederlands Indië al of niet in dezelfde mate, van belang zijn. Om de gedachten te bepalen mogen worden genoemd: imperiale defensie, buitenlandse diplomatieke en consulaire vertegenwoordiging, in- en uitvoerrechten, politieke en economische overeenkomsten met vreemde mogendheden enz.

Van Indische zijde worden hierbij ingeschakeld de Gouverneur-Generaal, de Raad van Indië, de federale ministers en de federale vertegenwoordigende lichamen.

Van Nederlandse zijde de ministers, de Raad van State en de vertegenwoordigende lichamen.

31. Als hoogste college treedt bij deze imperiale aangelegenheden ten slotte de Rijksraad (Imperiale Raad) op, hetzij alleen adviserende aan de Kroon, hetzij met bindende beslissing.

C. Positie der diverse bevolkingsgroepen.

32. De aangelegenheid is uitvoerig in de Volksraad aan de orde gesteld—schriftelijk en mondeling — bij de behandeling van het petitie-voorstel van de P.E.B.-fractie, behelzende het verzoek om instelling van een Nederlandse staatscommissie ter voorbereiding van de invoering van het Nederlands Indisch staatsrecht van een Indisch burgerschap.

De ideële betekenis van dit Indisch Burgerschap blijven wij groot en belangrijk achten. Wij erkennen gaarne de grote moeilijkheden aan deze instelling verbonden.

Juist dit besef bracht ons er toe de instelling van een Nederlandse staatscommissie te verzoeken (waarin uiteraard ook Indië ruim vertegenwoordigd zou behoren te zijn).

Voor het overige moge worden verwezen naar de Volksraadsstukken op de schriftelijke en mondelinge behandeling van genoemd petitievoorstel betrekking hebbend.

Alleen zij nog aangetekend, dat bezwaren van agrarische aard o.i. kunnen worden opgeheven door het grondbezit aan maxima te binden. Dan komt meteen een einde aan de depossedering tengevolge van de grondencumulatie door rijke Indonesiërs.

33. Aan de dualistische positie van de Chinese onderdanen worde in elk geval een eind gemaakt. De wetgeving worde aangepast aan de realiteit en bepale dat de Chinese afstammeling, die de voorkeur geeft aan Chinese onderdaanschap dit kan verklaren; men zij òf Nederlands onderdaan òf Chinees onderdaan.

De gelegenheid om naar omstandigheden het accent op het een of het ander te leggen moet zo gauw mogelijk verdwijnen.

Decentralisatie.

34. De vorm en de mate van de decentralisatie zal afhankelijk zijn van de beslissing omtrent de staatsvorm van Nederlands Indië.

Kiest men de unitaire staatsvorm dan bevelen wij aan om zo gauw mogelijk Sumatra, Borneo en de Grote Oost te hervormen tot provincies en het provinciaal bestuur en den gouverneur zeer grote bevoegdheden te verlenen.

De verdere onderverdeling behoeft principieel niet gewijzigd te worden. Deze kan blijven bestaan uit groepsgemeenschappen en stadsgemeenten.

Worden de grote eilanden de staten van de Nederlands Indische statenfederatie, dan zullen de groepsgemeenschappen kunnen worden hervormd tot provincies.

Voor het uiten van inzichten over allerlei detailpunten, hoe belangrijk ook op zich zelf, is het o.i. thans nog niet de tijd.

Slotaantekening.

35. De door ons maar voren gebrachte denkbeelden zijn onvolkomen en vormen geen geheel. Daarvoor ontbreekt de tijd voor rustige studie en voor nauwkeurige formulering.

Zij zijn bovendien niet nieuw, doch stellig alleszins waard om door objectieve, evenwichtige en bekwame mannen te worden overwogen, met enkel en uitsluitend het belang van het Koninkrijk voor ogen.

Tot dat doel mogen zij worden aangeboden.

NAAR VICTORIA.

De staat Victoria (Australië) zal, om zijn koel klimaat, de helft van de 10.000 geëvacueerden uit Nederlands Indië ontvangen, die in Australië herstel van krachten komen zoeken. Men verwacht dezeweek 250 geëvacueerden. 800 Zijn reeds aangekomen. De geïnterneerden en gewezen krijgsgevangenen worden met Nederlandse Catalina vliegtuigen overgebracht (Aneta).

BEREIDT ARGENTINIË ZICH VOOR OP OORLOG?

De „Herald Tribune" drukte een lang verhaal af van Joseph Newman, zijn correspondent in Buenos Aires, waarin hij verklaarde, dat de oorlog, die het meest op de voorgrond kwam in de gedachten en begrotingen van de nazie- en fascistische dictators, een gelijke voorrang heeft in de gedachten en btgrotingen van de mannen die thans Argentinië besturen. Dit is het meest opvallend in het anachronisme dat een nationaal socialistische staat gevestigd wordt op dit halfrond op een tijd dat hij in andere delen van de wereld omvergeworpen is, zeide Newman.

De oorlog was een onvermijdelijk gevolg van de nazie- en fascistische politiek. Of hij een onvermijdelijk gevolg zal zijn van de gelijksoortige politiek welke in Argentinië gevolgd wordt, kan het onderwerp zijn van bespiegelingen, doch er is geen plaats voor bespiegelingen over de vraag of Argentinië op oorlog voorbereid wordt. Dit is een feit, dat openlijk bekend gemaakt werd door Kolonel Juan Peron, den hoogsten autoriteit van de nationaal socialistische beweging in het land.

Newman haalde de redevoering aan die op 10 Juni 1944 te La Plata gehouden werd door Peron over de nationale defensie en zeide, dat de nazie- en fascistische invloed daarin duidelijk was van begin tot eind.

Voorts zeide hij: „Het bedrag dat sedert de revolutie in 1943 besteed werd om Argentinië op oorlog voor te bereiden spreekt duidelijker taal dan de woorden van zijn militaire leiders. Vergeleken met de rijkdom van het land kan men het best vergelijken met de bedragen die door Hitler en Mussolini besteed werden aan bewapening gedurende de eerste jaren van hun regime."

Newman merkte op, dat het tekort gedurende de twee jaren nadat Peron het bewind overnam, zelfs groter is dan dat in Duitsland gedurende Hitlers eerste twee jaren.

JOSEPH NIEWMAN
....Trok een vergelijking.

Verder zegt Newman, dat gelijk in de aslanden het geval was de omvang van het staand leger werd vergroot en militaire bouwwerken werden uitgevoerd langs Argentinië's grenzen met Chili, Brazilië, Bolivia, Paraguay en Uruguay, die groter zijn dan ooit tevoren. „Nieuwe barakken zijn gebouwd in de grensgebieden, grotendeels door Duitse maatschappijen die op de Geallieerde zwarte lijst stonden om haar nazie-connecties. De nazie- en fascistische politiek om wegen van strategische waardea an te leggen werd ook gevolgd door Peron. Niet weinig Noordamerikaanse diplomaten zijn ervan overtuigd, dat de Argentijnse militaristen gedeeltelijk aansprankelijk waren voor de militaire opstand in Bolivia in 1943. Men kan dit beschouwen als een vorm van 'inwendige agressie', welke te vergelijken is met die van de asmogendheden in Spanje; het enige verschil is dat er geen burgeroorlog [illegible] ontbrak.

Het werk van de vijfde colonne in Uruguay is reeds een bron van bezorgdheid geworden voor de Uruguese regering. Perons politiek in die kleine republiek is geweest om de nationalistische en anti-democratische elementen van Uruguay te steunen.

Om hun fantastische internationale plannen mogelijk te maken, rekenen de Argentijnse militaristen op de verschillen tussen de kleinere landen van Zuid-Amerika en de grote mogendheden daarbuiten... Peron rekent vooral op verschillen tussen de Verenide Staten en Groot Britannië."

Newman zeide, dat Peron een „diplomatieke overwinning van betekenis" behaalde door de Noordamerikaanse en Britse diplomaten te doen verschillen van mening over de toepassing van economische sancties tegen zijn regime (New York, (AP) 15.1).

BETER ZONDER FRANCO.

De socialistische afgevaardigde Daniel Mayer zeide in de Franse wetgevende vergadering, dat Europa er beter aan toe zou zijn zonder Spanje's Generaal Franco. Een krachtig applaus begroette de opmerking, dat Europa's naoorlogse reorganisatie gemakkelijker zal gaan zonder den huidigen Spaansen leider. Mayer was de eerste spreker in het debat over buitenlandse zaken. Hij verklaarde ook een soort pact met Engeland, de Verenigde Staten en Rusland te wensen (Parijs, (AP) 15.1).

HET STAKINGSBEELD IN DE V.S.

De staking in de vleesindustrie is begonnen. Indien zij doeltreffend is zal eraan worden deelgenomen door ongeveer 268.000 arbeiders. Terwijl zich posten begonnen te vormen bij de grootste vergaarplaatsen van vee in Chicago werden stappen genomen door de leiders van de AFL (American Federation of Labor), welke zouden kunnen leiden tot een opheffing van de staking. Toen het middernachtelijk uur naderde waarop de staking zou beginnen, deden de autoriteiten in Washington een laatste poging om haar te voorkomen. Deze staking zou de grootste zijn sedert het einde van de oorlog. De Secretaris van Arbeid Lewis Schwellenbach wilde op het laatste ogenblik de leiders van de AFL en de CIO overhalen om de staking uit te stellen. Men zeide echter, dat men morgen een bijeenkomst met hem wil beleggen in Washington. De leiders van de vakbond zeiden, dat de interventie van Schwellenbach plaats vond na besprekingen met Truman, waarbij men niet tot een oplossing kon komen. De staking raakt 139 fabrieken. Het effect ervan op de vleesmarkten van het land bleek niet ogenblikkelijk.

Lewis J. Clark, een der leiders van de CIO, zeide na ontvangst van Schwellenbachs telegram dat het onmogelijk was de staking uit te stellen gezien het late uur waarop het ontvangen werd (Chicago, (AP) 16.1).

SCHWELLENBACH
Het telegram kwam te laat.

Na de oorspronkelijk geëiste loonsverhoging bijna op de helft te hebben teruggebracht, zijn de arbeiders in de auto-industrie een regeling met Ford nabij, doch het conflict met General Motors duurt voort.

Ford maakte bekend, dat men aangeboden heeft om de lonen met 17½ cent per uur te verhogen, doch dat de onderhandelaars van de bond dit voorstel gisteren verwierpen; de raad welke feiten zoekt had een opslag van 19½ cent per uur voorgesteld. Hoewel het verschil slechts twee cent per uur bedraagt, is er nog een andere moeilijkheid. De Voorzitter van de bond, R. J. Thomas, zeide dat de arbeiders de opslag onmiddellijk moeten hebben, Ford wil echter nog de productiviteit van de arbeiders en andere factoren overwegen. Het vorige aanbod van Ford, dat men een verhoging van 15 cent per uur zou geven, indien de productiviteit 80.000 eenheden per maand zou bedragen, was door de bond verworpen (Detroit, (AP) 16.1).

WINTER-GROENTE.

De winter-groente in Nederland is 30% beneden het reeds zo lage peil van 1934—1944.

Vis uit de vissen — VIII.

Een vredig tochtje langs de kust.

We lopen ergens ten zuiden vaan Santa Barbara langs de rotsachtige kust een plekje te zoeken waar we in zee kunnen. Dat is zo eenvoudig niet. We hebben geen touw bij ons om in van de stijle rotswand te laten neerglijden. De wand is niet hoog, een meter of drie. Maar daar onder is het dicht begroeid met koraal. Eraf springen is dus ook al gevaarlijk, daar kan bovendien de bril niet tegen. Wacht, een eindje verder is de wand iets grilliger.

Ja, dat gaat. Maar komen we hier door het koralenbos? Wij kijken en schatten de laag water die boven het koralendek ligt. Bijster gunstig is het niet. Het plekje is echter te aanlokkelijk. We zullen het proberen.

We dalen behoedzaam af. André, de meest ervarene, van ons twee, gaat altijd voorop. De harpoenen zijn lastig, tjoep, die smijten we in zee, straks vinden we ze wel terug. Nu gaat het beter.

Dicht bij het water gekomen valt het tegen. De holletjes, die als trapjes moeten dienen zijn gevuld met zeeappels. Vervelende dingen. Ik heb nog liever met een inktvis of bariacuda te doen dan met een zeeappel. We laten ons dan maar in zee vallen. Dat is eigelijk tegen alle regelen der duikkunst in, doch nood breekt wet. We trachten anders altijd zo geruisloos mogelijk in het water te glijden, zodat geen vis bevangst wordt. Ook zwemmen we met langzame bewegingen, heel rustig en gemoedelijk, juist als de vissen.

Het uitzicht is goed. We bevinden ons midden tussen grote **rabarberkoralen**. We pikken onze harpoenen op. Ja hoor, de vissen zijn al geschrokken. Tussen de duistere lagen van de wijde rabarberbladen komen vier vijf **scandelchi's loeren**, met opgestoken vinnen. Ze kijken ons aan met een gezicht van wat gaat ons nu overkomen.

Iets verder een kleine open ruimte. Juist schiet een grijze vis met hoge rug schielijk weg. Hij komt terug. O ja! een bekende, **de maistand** heet hij, een vreselijke zenuwpatiënt. Hij draait links om, dan weer rechts om, schiet weg en komt meteen terug, dan weer weg en weer terug en weer draaien, en dat allemaal zo vlug dat je nauwelijks tijd hebt om hem goed te bezien. Maak je toch niet zo druk, we doen je niets.

Nu moeten we een uitgang vinden naar de open zee. Dat valt niet mee. De deining brengt het water tussen koralen en rotsen op een onberekenbare manier in beweging. Voortdurend moet je er op bedacht zijn onverwachts een meter weg geduwd te worden. Houd je met de harpoen van de koralen af, en houd de benen uit elkaar, dan kom je er wel. We zijn verplicht wat te klauteren. Goed uitkijken waar je je voeten plaatst, niet op scherpe koraalstukken en niet op donkere holletjes, want daar kunnen slangen zitten. Een paar flinke stappen, dan wat plaat drijven. We pakken een laatste koraalblad met de hand beet en trekken ons uit het onveilige veld in de open ruimte.

Prachtig. Drie-vier meterdiep en vijftien meter van af de afgrond. Rechts, aan de walkant een grillige borstwering van donkerbruine koralen. Die koraalwaand wordt spoedig dichter, als een muur, en hoog tot aan de oppervlakte van de zee. Daar is geen doorkomen aan. Laten we hopen, dat we een eind verder wel een doorgang vinden. Maar geen zorg voor straks.

Hier is het best.

We zwemmen door een wolk van **steeltjes**, kleine grijze visjes met een zwart puntje. Die doen overdag niets, blijven allen bij elkaar, en kijken een beetje naar links en naar rechts. We zwemmen een eind van elkaar, anders trappen we misschien in elkanders harpoen. Tot mijn verbazing bemerk ik, dat die honderden steeltjes mijn aanwezigheid ten zeerste op prijs stellen; ze beginnen zelfs te dansen, en voor André hebben ze geen aandacht. Ik roep André en vraag hem waaraan ik toch in 's hemelsnaam die populariteit te danken heb. André duikt onder, kijkt eens goed en komt lachend boven. En ja, nu zie ik het ook. Ik had een broodje meegenomen om interessante vissen te lokken. Voor het gemak had ik dat broodje in mijn zwempak gestopt, daar kan nog al veel in. Nu was dat zaakje week geworden, en bij iedere beweging van de borstslag kwam er een grijze rook van brooddeeltjes uit, en dat beviel die visjes wel. Ze vochten erom en dat was heel dansen.

Er passeert een school **haaldres**. Die gaan niet voor je opzij, en hebben altijd haast. Het zijn zilverwitte vissen, die in golvende beweging door het water trekken. Je komt ze hier aan de westkust vaak tegen. Het is een verrassend gezicht. Ze gaan zo dicht aan je voorbij, dat je ze, wat de afstand aangaat, zo zou kunnen grijpen. In het begin ben ik weleens zo naïf geweest om het te proberen.

We zwemmen en duiken langzaam noordwaarts. Zo nu en dan haal ik een paar keer achter elkaar diep adem, en ga dan een meter of twee naar beneden, waar ik me aan een tak vasthoud.

Met zulk een voor-ademhaling kun je langer beneden blijven.

Dan geniet ik volop. Ik zie André, een tengere kleine figuur met zijn lange jaag-harpoen naar beneden gaan. Een paar langzame slagen, hij laat zich uitdrijven op zijn vaart om zo min mogelijk kracht te verliezen. Met veel slagen kun je het maar kort onder water uithouden. Hij ziet naar een koraaltje. Nog een slag en hij is bij de bodem, acht meter.

Een geknars en gekraak. Hij breekt een bloemkoraaltje af, bekijkt het. Hij schudt zijn hoofd en geeft met gebarenspel te kennen, dat er fouten in zitten. Tik, het koraaltje valt op de bodem: de visjes in de buurt kijken om: iemand heeft de stilte gestoord. Pikkertjes en blauwkopjes zijn er al bij: je kunt nooit weten, misschien valt er wat te halen. André doet een krachtige slag, houdt benen gestrekt en armen langs het lijf en zweeft opwaarts.

We dwalen verder. U moet niet denken, dat we bijna onophoudelijk beneden zijn. We zwemmen met het hoofd onder water, telkens adem halend, en dalen af als er iets bizonders te zien is. De bodem is hier geheel begroeid met lage koraal. Er is veel brandkoraal bij, gemeen goed. Dat heb ik geleerd, toen ik heel in het begin in aller onschuld zo'n koraaltje wilde afbreken voor mijn verzameling. Ai, oei, ik kreeg gloeiende spelden door mijn hand. Een klein rood plekje, dan werd de hand wit en begon te zwellen. Ik was helemaal niet gerust. Toch viel het nogal mee: de volgende dag had ik weer een gewone hand. Tussen die lage koraal krioelt het van kleine visjes. Hier zien we veel **hermelijntjes**, prachtige diertjes, met witte, flikkerende puntjes.

We komen na lang ronddolen aan een enigszins open plekje. Daar zullen we eruit gaan. André krijgt het koud. Ja, dat klinkt vreemd, maar het is toch regel. Als je in de tropen lang achtereen in het water bent zonder veel beweging, dan vergeet je de tropen en je verlangt naar een warm zonnetje op je lijf. André zit bijna altijd als we eruit komen, en kan slechts met moeite een sigaret aangestoken krijgen. Hier op het halfdiepe zijn veel plekken, die van temperatuur verschillen. Er zijn plaatsen met lauw water. Als we een uur of twee ondergebroken in het water zijn, dan is ons zo'n warm plekje zeer welkom.

Deze vredige tocht dreigde een ogenblikje alles behalve vredig te eindigen. Ik was bijna zo dicht aan de kant, dat ik kon staan, toen ik uit een donker hol een monsterachtig gevaarte zag te voorschijn komen. Het beest was meer dan een meter hoog en had een groot aantal keine pootjes. Het kwam even kijken en trok zich onmiddellijk terug. Ofschoon we ons er geregeld op toeleggen om in alle omstandigheden kalm te blijven en redelijk te handelen, schrok ik bij het zien van dit monster zo hevig, dat ik de schrik door heel mijn lijf voelde. Ik gewoonweg vergat mijn harpoen naar voren te houden. Het beest kwam weer terug en verdween weer even schielijk. Toen het voor de derde keer verscheen zag ik, dat het een grote biezen zak was, die door de deining in en uit het hol bewogen werd. De uitgerafelde open zak vormde de pootjes. Het was de plaats, waar de Amerikaanse militairen, die hier tijdelijk vertoefden, eens een vrachtwagen vol oude rommel in zee gesmeten hadden.

Opgelucht stapte ik uit het water. Ik zei tegen André: Is me dat even schrikken! Hij lachte: Ben je er ook ingevlogen!

Foto J. Linker

CURACAOSE NEDERZETTING.

Voedseltekort op Java.

door

Robert Kiek.

Het voedseltekorf op Java neemt dergelijke verhoudingen aan dat van een crisis kan worden gesproken. De Britten hebben plannen uitgewerkt om het hoofd te bieden aan de toestand in de gebieden die door de geallieerden zijn bezet. De republiekeinen hebben echter — waarschijnlijk om Nederlanders en Britten tegen te werken — alle aanbiedingen tot hulp in de gebieden, waar geen bezetting is, afgewezen. Toch zijn er verschillende verslagen, ook uit Indonesische bronnen, dat de toestand er steeds erger wordt.

Vier feiten bewijzen de ernst van de toestand: 1) De voedseldistributie in Batavia is drie weken geleden in elkaar gestort en kon niet meer worden hersteld.

2) De levering van voedsel, dat voor een bedrag van 5 millioen Japanse guldens enkele maanden geleden door de Britten was aangekocht van de republikeinen, is stop gezet wegens gebrek aan voorraden.

3) Een republikeinse publicatie geeft toe, dat grote hoeveelheden rijst zullen ingevoerd moeten worden.

4) De republikeinen verklaren, dat de voedseltoestand in andere bezette steden veel erger is dan in Batavia.

De Britten hebben een noodplan opgemaakt voor het geval dat de ontreddering in het door de Britten bezette gedeelte nog erger wordt; toch houdt het republiekeinse departement van Economische Zaken vol dat er nog ruime rijstvoorraden zijn en dat het alleen een kwestie van vervoer is. Dit stemt echter niet overeen met andere rapporten betreffende de beschikbare voorraden, noch met de republikeinse pretentie dat zij het transportwezen zo hecht in handen hebben. Niettemin is een Brits aanbod om de republikeinen aan rijst te helpen, zes weken geleden door Soetan Sjahrir botweg afgewezen. De Nederlanders hadden gevraagd aan de Geallieerde Voedselvoorziening dat 120.000 ton rijst ter beschikking zouden worden gesteld van dat gedeelte van Java dat in handen is van de republikeinen. De republikeinen deelden den Nederlanders echter mede, dat zij geen rijst nodig hadden en dat men de toewijzing maar moest afzeggen.

Soewirjo, de republiekeinse burgemeester van Batavia, bevestigde mij, dat drie weken geleden de plaatselijke voedseldistributie gestopt moest worden. Hij wierp de schuld van de ontreddering op het vervoer en deze moeilijkheden dwingen de inwoners van Batavia hun toevlucht te nemen tot de zwarte markt. Hij zeide dat de prijs die de regering heeft vastgesteld opgelopen is tot 12 cts per liter, het dubbele van de vóóroorlogse prijs, maar een feit is het, dat er geen rijst beschikbaar is voor minder dan acht Japanse guldens per liter.

De Indonesische inwoners van Batavia brengen hun dag door in de omgeving van de stad in de hoop kleine hoeveelheden rijst op te kopen. De zwarte handel die zich ontwikkelde heeft prijzen doen stijgen tot een peil, dat buiten het bereik van de Indonesiërs ligt, ook al zijn de lonen van de Indonesiërs veel hoger dan vóór de oorlog.

Deze situatie heeft twee consequenties: In de eerste plaats armoede en honger; in de tweede plaats tot arbeid bekwame mannen geven er de voorkeur aan zwarte handel te drijven. Soewirdjo bevestigde mij, dat het gehele sociale en economische leven van Batavia tot stilstand is gekomen. Hij verklaarde dit te beschouwen als de oorzaak, dat zovelen het werk verzuimen en dat bijvoorbeeld de trams niet kunnen lopen en niets aan het herstel van de wegen wordt gedaan.

De condities in andere door de Geallieerden bezette steden, waaronder Semarang, zijn volgens de republiekeinen nog erger en hier spelen volgens de republikeinen politieke factoren een grote rol. Hij noemde de aanvallen op de voedselconvooien langs de wegen, het weigeren door sommige Indonesiërs om voedsel te verkopen aan de Geallieerden en de onmogelijkheid zich te bevoorraden door de activiteit van de terroristen. Volgens denzelfden republikeinsen woordvoerder kochten de Britten van het economische departement — voor de 23e divisie alleen — in November 840 geiten, 4.871 kg. vis, 707 kg. varkensvlees en 2482 kg. andere vlees tegen een prijs van 300.000 Japanse guldens. Het totaal van de Britse aankopen voor militair personeel en vroegere geallieerde geïnterneerden tussen 15 October en 30 December beliep ongeveer 5 millioen gulden. Deze aankopen moesten echter worden gestaakt, omdat er niet genoeg voorraden meer waren.

Volgens Soewirjo sluit het Britse leger nu contracten af met Chinese kooplieden, maar alleen vruchten en groenten kunnen in voldoende hoeveelheden worden verkregen. Deze woordvoerder bevestigde dat de Britten hadden aangeboden de door de republikeinen bezette gebieden van rijst te voorzien; de republikeinen weigerden en hun radio zeide, dat dit alleen maar Britse propaganda was. Slechts bij één gelegenheid accepteerden de Republikeinen toen de Britten in November 1000 ton rijst leenden aan Batavia waar de distributie in de war was geraakt. De republikeinen hebben deze lening echter nooit terugbetaald aan de Britten.

De Britten zijn er van overtuigd, dat voedseltekort en daaruit voortspruitende hongersnood onvermijdelijk zijn; daarom hebben zij een noodplan uitgewerkt, dat elk ogenblik kan worden in werking gesteld. Ook de Nederlanders zijn overtuigd van de ernst van de voedseltoestand. Officiële berekeningen schatten het rijsttekort voor de eerste drie maanden van het jaar op 159.000 ton voor geheel Nederlands Indië en dienovereenkomstig werd een beroep gedaan op de geallieerde voedselvoorziening om 120.000 ton rijst af te staan aan de door de republikeinen bezette gebieden.

Sjahrir heeft echter herhaaldelijk verklaard dat er geen voedseltekort is en zodoende moest het beroep op de voedselvoorziening worden afgezegd.

Nederlandse voedseldeskundigen, die een jarenlange Indische ervaring hebben, voorzien ernstige voedseltekorten in zulke gebieden als Zuid Banjoemas, Zuid-Solo, Bodjonegro, Madioen en Rembang, gebieden, die ook onder normale omstandigheden bijstand nodig hadden.

De Engels-Nederlandse analyse van de voedselsituatie wordt ten volle gedeeld door een Javaans lid van de Nederlands Indische Volksraad, Prawoto Soemodilogo, die in het eerste nummer van het door de republikeinen gesteunde economische blad „Machmoer", dat in Malakka word uitgegeven, onder meer schreef:

„Onze slotsom is, dat Java gedurende het jaar dat in Mei 1946 eindigt rijst van elders moet invoeren, daar de voorraden tonen, dat er een ernstig tekort heerst. Wij stellen vast dat de (republikeinse) regering een voedseltekort op korte termijn niet kan oplossen, ook als zij er millioenen guldens aan besteed. Wij zijn bezorgd om het feit, dat na de vernielingen, die de Japanners hebben aangericht, de regering nu ook voor een voedseltekort gedurende de eerstkomende jaren zal komen te staan. De regering heeft geen andere keus meer, maar moet rijst uit het buitenland importeren. Hoe deze rijst zal betaald worden — daar onze geldvoorraad alleen op papier bestaat — is een vraagstuk, dat zeer snel zal dienen opgelost te worden."

De schrijver vraagt in zijn artikel ook, dat alle prauwen van Java zullen opgeëist worden om rijst te vervoeren (Aneta).

NEDERLAND

DE DEBATTEN BEGINNEN HEDEN.

Dinsdag zond Minister J. H. A. Logemann een nota aan de Tweede Kamer volgens welke de debatten over Indië Woensdag zullen beginnen en waarin hij de hoop der regering uitdrukte op een spoedige hervatting van de besprekingen met de Indonesische leiders, die bereid zijn met ons samen te werken.

In de nota stond dat Dr. Van Mook en zijn staf reeds herhaalde malen op verzoek van de regering contact gezocht hebben met leidende figuren uit de nationalistische beweging teneinde hen begrip bij te brengen van wat de Nederlandse bedoelingen eigenlijk zijn. Hij zeide dat de regering met diep leedwezen de ernstige bedreiging gadeslaat, die met het oog op het voedseltekort over Java hangt, maar dat de nationalistische leiders klaarblijkelijk het gevaar niet willen inzien waardoor het werk van de Britse en Nederlandse autoriteiten ten zeerste bemoeilijkt wordt. Er zijn echter enkele Indonesische leiders die het gevaar wel inzien.

De nota schatte dat zich 13.000 personen bevinden in kampen en andere centra buiten het door de Geallieerden bezette gebied, in streken waar volkomen anarchie heerst, zoals te Semarang en Cheribon. Medegedeeld werd dat reeds 7000 personen werden gerepatrieerd naar Nederland waar zij sociale, financiële, medische en andere hulp krijgen. Hij bracht hulde aan de Britten, die reeds over een groter gebied wet en orde weer ingesteld hebben en verzekerde tenslotte dat de grote meerderheid van de Indonesiërs het herstel van orde wensen.

VREEMD DOCH GOED BEKEND.

Dinsdagmorgen werd door Sjahrir opnieuw een beroep op de Verenigde Naties gedaan. Hij zeide: „Wij zijn bereid den Heer Van Mook te beschouwen en te verwelkomen als de eerste afgezant van een vreemd doch goed bekend land teneinde met ons besprekingen te voeren, naar wij hopen op de meest vriendschappelijke wijze, aangaande de Nederlandse belangen en het Nederlandse standpunt. Geen oplossing van onze tegenwoordige problemen ten opzichte van de buitenwereld kan bereikt worden zonder dat dit geschiedt bij gemeenschappelijk overleg van de Verenigde Naties in elk geval tenminste van de leidende machten in deze wereld-organisatie, te weten de Verenigde Staten en Groot Brittannië voor dit werelddeel en nog een of andere betrokken partijen (Aneta).

VIER SCHEPEN UIT BATAVIA.

Vier schepen met totaal 4000 geëvacueerden aan boord hebben Batavia verlaten. De „Johan van Oldenbarneveldt" vertrok met 1900 geëvacueerden naar Nederland; de „Tjibada" met 500 voor Australië; de „Patras" met 300 voor Balikpapan. De „Sibajak" vertrekt binnenkort met 1300 geëvacueerden naar Nederland. Allen zijn van Batavia en Bandoeng afkomstig (Aneta).

MARVA'S IN BATAVIA.

Het eerste detachement Marva's is uit Nederland te Batavia aangekomen. Velen er van hebben in de ondergrondse gediend en zijn later in Groot-Brittannië opgeleid (Aneta).

WAT „MERDEKA" ZEGT.

Op de vooravond van de besprekingen tussen Van Mook en Sjahrir heeft het blad „Merdeka" gevraagd, dat men eensgezind Sjahrir zal steunen. „Als onze strijd beëindigd is", schrijft het blad verder, „kan hij vervangen worden."

Dit artikel heeft de belangstelling getrokken in Nederlandse kringen hier, die er een mogelijke aanwijzing in zien dat de gematigde Sjahrir, die door Van Mook als onderhandelaar is aanvaard, overboord kan worden geworpen na de besprekingen. Van Nederlandse zijde wijst men er op, dat de verklaring van „Merdeka", welk blad door het Ministerie van Voorlichting wordt gecontroleerd, van belang is voor Van Mook, daar zij reeds een aanwijzing bevat vóór de besprekingen zijn begonnen (Aneta).

EEN DAKOTA VERMIST.

Een Dakota-transportvliegtuig, dat Maandagmorgen uit Bandoeng vertrok en dat om 11 uur 30 op het vliegveld Kemajoran had moeten landen, wordt nog steeds vermist. Thunderbolts, Mosquito's en Beaufighters van het escadrille, dat in Burma beroemd werd om zijn vluchten, hebben de heuvels rondom Bandoeng afgezocht, maar hebben nog geen spoor van het vliegtuig gevonden; het transportvliegtuig bevatte alleen bemanning en bagage van geëvacueerden, maar geen passagiers (Aneta).

SCHERMUTSELINGEN.

Zondagnacht waren sluipschutters bedrijvig in het Tanahtinggi gebied. Te Buitenzorg was de toestand rustig. In het Postkantoor van Batavia is een conferentie gehouden tussen den Britsen brigadecommandant en de plaatselijke leiders van de T.K.R. De conferentie duurde drie uren en vooral is de toekomstige rol van de T.K.R. besproken om politiediensten in de stad te verrichten.

Uit Bandoeng wordt onrust gemeld in de wijken waar men represailles verwacht voor de gebeurtenissen, die op 12 Januari plaats hadden. 14 Indonesiërs zijn onder arrest gesteld, omdat zij 15 andere Indonesiërs lastig vielen, die producten verkochten aan de Britse troepen. Te Semarang is het kalm. In Oost-Java hebben drie mortieren het vuur geopend op een colonne in de nabijheid van Soerabaia. Terzelfdertijd openden machinegeweren het vuur langs twee kanten van de weg. De geallieerden slaagden er niet in een wegversperring te passeren. Uit Pandang en Palembang werd niets gemeld. Buiten Medan zijn wegversperringen opgeworpen. Er werd op de Britse militairen gevuurd en een soldaat werd licht gewond (Aneta).

GETUIGEN VOOR SEYSS INQUART.

Arthur Seyss Inquart heeft aan het Hof te Neurenberg gevraagd om Dr. Hirschfeld, gewezen secretaris-generaal van het Departement van Economische Zaken te vragen als getuige, terwijl hij schriftelijke getuigenissen heeft gevraagd van Prof. J. van Dam, gewezen secretaris-generaal van Onderwijs en van Dr. Hannema, gewezen directeur van het Boymans-museum te Rotterdam.

CULTURELE OVEREENKOMSTEN.

De Belgische Minister van Onderwijs heeft verklaard, dat een overeenkomst zal worden met Nederland, die in uitwisseling van studenten en leerkrachten voorziet.

Tijdens een persconferentie gaf hij te kennen, dat de nieuwe culturele overeenkomsten ook met andere landen, grote mogelijkheden inhouden en een belangrijke bijdrage tot het winnen en verhaven van de vrede kunnen tekenen (Aneta).